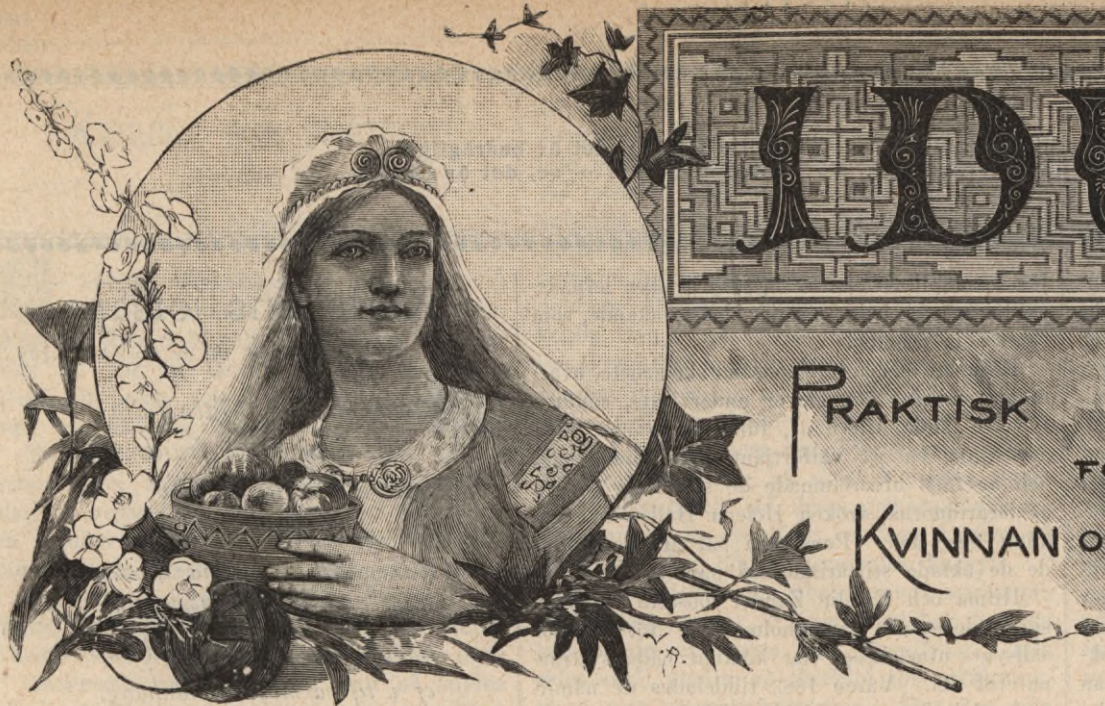

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

IBUN

PRAKTISK VECKOTIDNING
FÖR
KVINNAN OCH HEMMET

Stockholm, Iduns Tryckeri Aktiebolag.

N:r 10 (325)

Fredagen den 9 mars 1894.

7:de årg.

<p>Prenumerationspris pr år: Idun ensam kr. 5:— Iduns Modetidning jämte ko- lorerade planscher 4: 50 Iduns Modet. utan kol. pl. ... 3:—</p>	<p>Byrå: Klara v. Kyrkogata 7, 2 tr. Allm. telef. 61 47. Prenumeration sker å alla post- anstalter i riket.</p>	<p>Redaktör och utgivare: FRITHIOF HELLBERG. Träffas säkrast kl. 2—3. Redaktionssekr.: J. Nordling.</p>	<p>Utgifningstid: hvarje helgfri fredag. Lösnummerspris 15 öre (lösn:r endast för kompletteringar)</p>	<p>Annonspris: 35 öre pr nonpareillerad. För »Platssökande» o. »Lediga platser» 25 öre för hvarje påbörjad tiotal stafv. Utländska annons. 70 öre pr nonp-rad.</p>
--	--	---	--	---

Hilma Zander.

I ett hem, där gudsfruktan, kärlek, redbarhet och flit äro bofasta, skapas och danas karaktärer, rustade att med frimodighet och allvar gå lifvets kamp till möte. Det var i ett sådant hem, som Hilma Zander uppvoxit. Föräldrarna voro rådman I. G. Zander och hans hustru, född Beckstedt. Hilma föddes i Stockholm den 13 februari 1826. Föräldrarnes intelligens och musikaliska begåfning hade, i rikt mått, gått öfver på barnen, tre söner och tre döttrar, hvilka alla på ett hedrande och utmärkt sätt fyllt sina värf i lifvet. Hilma var den andra i ordningen och fick tidigt, till följd af modrens sjuklighet, taga vård om hemmet och de yngre syskonen. Redan vid 16 års ålder gaf hon sina första musiklektioner, och 1845, vid 19 år, antog hon plats som lärarinna i familj i Värmland, där hon kvarstannade i tre år. Alla tre systrarna vigde sig tidigt till lärarinnans ansvarsfulla, men ädla kall. De uppsatte 1849 tillsammans en skola för flickor i Stockholm, och denna fortgick till 1855. På flere framstående familjers uppmaning flyttade de

då ned till Bärarp i Halmstadtrakten och uppsatte där en helpension, dit dessa sände sina döttrar att uppfostras. Arbetet där började med 12 helpensionärer. Ryktet om denna väl ordnade läroanstalt spridde sig snart, och tillloppet af lärjungar blef, år efter år, allt större, så att man snart, måste tänka på bättre utrymme. Som detta icke lät sig göra på Bärarp, förhyrdes 1862 stora manbyggnaden på Partilled och skolan flyttades dit. Den yngsta systemen, Vilhelmina, äfven hon rikt begåfvad och utmärkt som lärarinna, hade ett par år förut ingått äktenskap och bosatt sig i Örebro. Det var således endast modren (fadren dog redan 1852) och de två andra döttrarna, som åtföljdes till Partilled. Här fanns utrymme nog, präktigt läge, frisk luft och vackra promenader. Hit sände nu äfven många göteborgsfamiljer sina barn, och skolan stod alltjämt i nivå med sin tids kraf. Både från Finland och Norge kommo elever för att åtnjuta uppfostran. Det var nämligen ej blott bokliga studier, som här bedrefvos med allvar, skicklighet och omtanke. Före-

ständerinnorna sörjde lika samvetsgrant för, att de åt dem anförtrodda unga flickorna icke skulle sakna hemlifvets fröjder och behag, och väl kan man säga, att de voro som mödrar för de unga. Deras egen sunda, friska och för allt skönt vakna lifsåskådning verkade välgörande och förädlande på det unga släktet. Musik och sång odlades flitigt. Hilma Zander var själf både skicklig pianist och god lärarinna i detta ämne. På barnens kroppsöfningar lades särskild vikt, och denna omständighet fick ett resultat, som systrarna Zander väl ej ens kunnat drömma om. Deras yngsta broder, medicine kandidaten — numera doktor — Gustaf Zander, åtog sig alltid, när han var hemma på besök, flickornas gymnastiska öfningar. Gustaf Z. var emellertid en spenslig yngling och det tog starkt på krafterna att arbeta med hela denna skara (stundom 44 till antalet) af munter, lefnadslustig ungdom. Så uppstod redan på Bårarp första tanken hos honom, huruvida man ej möjligen skulle kunna konstruera maskiner, som kunde utföra samma manövrer som händerna. Huru dessa försök lyckats, därom sväfvat visserligen ingen i okunighet. Den Zanderska medico-mekaniska gymnastiken är, som vi alla veta, utbredd snart sagdt öfver hela världen och har gjort sin uppfinnare till en framstående och ryktbar man.

Den som sett den väldiga manbyggnaden vid Partilled, skall knappast kunna tro, att äfven här »blef stugan för trång», och dock var detta fallet. År 1871 öfverflyttades pensionen till den präktigt bebyggda egendomen Karlslund i Örebro's omgivning. Här växte elevantalet upp till 57. De som veta, hvad en flytning för ett så stort hushåll som detta vill säga, skola fatta, att det var en kännbar pröfning att än en gång nödgas byta bostad. Karlslund blef plötsligt, efter endast 4 år af pensionens därvaro, såldt, och nu stod man rådvill, hvar man skulle taga vägen. Valet föll då på egendomen Hjulsta, söder om Enköping. Den ryktbare doktor Westerlund fanns i närheten, och han åtog sig läkarvården för pensionen. Femte flytningen fullbordades lyckligt. Skolan fortfor att blomstra. Elevantalet uppgick ända till 59.

I fulla åtta år arbetade de nitiska systrarna här på det unga släktets undervisning, åtnjutande föräldrars och målsmäns fulla förtroende och aktning. Att flickorna i Zanderska pensionen trufdes väl, bevisas bäst däraf, att då ferier inträdde, de ibland bådo föräldrarna att få vara kvar. Var det om julen, så tillställdes lekar och julnöjen. Föreståndarinnor såväl som lärarinnor skydde hvarken möda eller uppoffring för att styra och ställa godt och gladt för de unga.

En privat persons omdöme, särskildt om Hilma Zander, lydde: »Hon var älskad och hjärtegod som få, renhjärtad och flärdlös, ställande sig gärna själf i skuggan, men därför var hennes ingripande i skolarbetet dock icke ringa. Att förädla och höja de ungas sinnen, därför arbetade hon ständigt, både med lära och exempel.» Och sant är hvad nekrologen i Aftonbladet bl. a. säger, att hufvudriktningen i Zanderska skolans uppgift varit, »att eleverna där fingo lära sig, att inga talanger frikalla kvinnan från det dagliga lifvets eller

hemmets plikter — utan, att i hvilken lefnadsställning som helst, är det den arbetande, som skall adla arbetet!»

Efter ett 34-årigt gemensamt skolarbete, hvarunder omkring 500 elever undervisats, somliga i 4, 5 ända till 6 år, funno systrarna tiden att njuta en så välförtjänt hvila vara inne, och år 1883 öfverlämnade de sin skola till en af lärarinnorna, fröken Helena Hallström, som ännu äger den. Pensionen bär allt fortfarande de aktade stiftarinnornas namn.

Hilma och Emelie Zander bosatte sig nu i sin födelsestad, Stockholm. En för kvinnor sällsynt utmärkelse har kommit båda systrarna till del. Våren 1883 tilldelades de nämligen af konungen medaljen »Illis quorum meruere labores».

I sitt gästfria stockholmshem hade systrarna ofta mottagningar, där forna lärarinnor, elever och talrika vänner gärna samlades för att upplifva gemensamma minnen af den glada skoltiden.

Sistlidne 13 februari firade Hilma Zander sin 68-åriga födelsedag i kretsen af anhöriga och vänner. Men redan den 16 samma månad nedlades hon på den sjukbädd, hvarifrån hon ej mer skulle uppstå. En häftig lunginflammation, en följd af influensa, bröt så godt som genast hennes krafter. Den 23 i samma månad insomnade hon stilla och fridfullt i döden, omgifven af sina närmaste. Sorg och saknad skall hennes död väcka hos de många som varit i åtnjutande af hennes moderliga omvårdnad. Till lefvande och kraftigt skörd skall det utsäde mogna, för hvilket hon i kärlek gaf sitt lifs rika gärning, och så aktadt hennes namn varit i tiden, lika hedradt skall säkert hennes minne fortlefva.

Jordfästningen förrättades den 27 febr. af kyrkoherde Bergman i Johanniskyrkan och hade ditsamlat, utom de närmaste, många vänner, f. d. lärarinnor och elever, som alla ville gifva en sista gård af aktning och tillgifvenhet. Ett djupt gripande intryck gjorde kyrkoherden Bergmans högstämda minnestal. »Vid ett annat tillfälle liknande detta» — så yttrade sig bland annat talaren — »har jag sagt: Vidsträckt förnimmes det icke, när en kärleksfull kvinna går bort; men djupt kännes det i den krets, där hon med sin kärlek verkat. Huru riktiga dessa ord i allmänhet äro, här, vid denna bår äro de icke fullt tillämpliga, ty när budskapet om Hilma Zanders död gått ut, så har det förnummits både vidsträckt och djupt. Det finnes väl knappast någon trakt i vårt vidsträckta land, där icke sorgsna känslor väckts, ja, väl ock tårar fallts under dessa dagar, då underrättelsen om den gamla lärarinnans bortgång nått forna lärjungar.»

Anna Kockum.

Den enda punkt, hvarpå någon synnerlig vikt ligger, är att du har ett sant kvinnohjärta; jag menar därmed ett hjärta, uppfyllt af lust att lefva, ej för sig själf, utan för andra.

A. Monod.

Kärlekens lofsång.

Pauli epist. till de Corint. 13 kap.

*S*åsom blad om hösten falla
till en hård och frusen jord,
fölle uti vinterglömska
alla dina bästa ord,
klingade likt tomma klockor,
doge bort likt bjällerklang,
stode de med inre kärlek
ej i lifsvartt sammanhang.

Kunde du ur dolda hafsdjup
vishetspärlor hämta dig,
öden sia, världar styra,
berg försätta på din stig,
utan kärlek dock du blefve
i din storhet tiggarn lik.
Kärlek endast gör dig mäktig,
kärlek endast gör dig rik.

Strödde du med fulla händer
allt ditt guld på nödens stråt,
lät ditt ögas ljus du släcka
för att hämma sorgens gråt,
brunne hela din lekamen,
och ditt hjärta blefve kallt,
har du intet, intet offrat,
blott med kärlek ger du allt.

Simson faller för Delila,
Goliath för Davids sten,
och all mänsklig styrka bleknar
bort för dödens fackelsken.
Kärlek blott kan under göra,
kärlek är en ängels stöd,
kärlek lär oss allt fördraga,
kärlek skänker lif i död.

Kärlek aldrig vänder åter,
kärlek är så blid, så tyst
som en moders bön, när första
gång sitt första barn hon kysst.
Ödmjukt undergifven, likväl
mer än hopp, förnuft och tro,
kärlek alltid är det största,
kärlek är Guds a och o.

Sigrid Elmblad.
(Toivo.)

Kvinnor och stjärnor.

För Idun af

N. V. E. Nordenmark.

De exakta vetenskapernas historia har ej många kvinnliga namn af större vetenskapligt eller kulturellt intresse att uppvisa. Vår tid har ägt det största och egendomligaste, ett namn, som i alla tider skall ljuda med en underlig klang: Sonja Kovalewsky.

Matematiken och den henne nära stående vetenskapen, astronomin, fordra ett särskildt slag af begåfning. En flödande idérikedom, en intuitiv åskådning och en skaldisk sjarblick skapa matematikern, men ej kvinnan.

En motbild äger Sonja Kovalewsky i det fjärde århundradet e. Kr. i matematikern Theons dotter, den ädla *Hypatia*, hvilken både i matematik och astronomi stod på höjden af sin tids bildning. Hon innehade en lärostol i dessa ämnen i Alexandria och föreläste för en stor och entusiastisk lärjungekrets. Som astronom har hon verkställt åtskilliga beräkningar och observerat flere mån- och solförmörkelser. Den omständigheten att hon ej omfattade kristendomen samt hennes manliga kamraters afund kostade henne lifvet. En dag då hon skulle begifva sig hem från sin lärosal, öfverfölls hon af ett af patriarken Cyrillus legdt mördarband, i hvars spets befann sig en kristen präst. Så föll en ädel, begåfvad kvinna för obskurantism och mörk intrig, emedan hon vågat bryta mot sitt köns traditioner och den maktägande tron.

Länge dröjde det äfven innan den största bland naturvetenskaperna på nytt funnit någon hängifven älskarinna. I början af 1600-talet lefde i Schlesien en rik godsägare von Lewen, hvars älskliga maka *Marie Cunitz* ägnade sina från hushållsbekymren lediga stunder åt studiet af den tindrande stjärn världen. Hon var fullständigt hemma i Copernicus och Keplers då ännu bestridda teorier, och hon gjorde till och med den senare uppmärksam på ett af honom begånget fel. Hon utgaf en större afhandling »*Urania proposita*», däri hon försvaret Keplers läror.

Genom en Keplers, Tyko Brahes och Galileis banbrytande idéer hade ett kraftigt intresse bragts till lif för astronomin inom vida kretsar, och under det 17:de och 18:de århundradet finna vi en mängd privatpersoner syssla med astronomisk observation och kalkyl. I raden af dessa amatörer träffa vi Danziger-borgmästaren Hevel, ständigt biträdd af en trogen maka. Det dröjde dock ända till början af det adertonde århundradet, innan astronomin vann fast bo i Berlin och detta genom en familj Kirch, som i flere led ägnade sina krafter åt arbetet att sprida intresse för denna vetenskap. Fru *Margaretha Kirch*, hustru till ättens hufvudman, var sin man behjälplig vid uträknande af astronomiska kalendrar och almanackor och fortsatte och fullföljde sin mans arbete, då hon blifvit änka, biträdd af sin dotter *Christine*.

I Frankrike lefde 1700-talets märkligaste kvinna på detta område. År 1723 föddes *Nicole Reine Etable de la Briere*. Hon synes ha varit en brådmogen och tidigt utvecklad flicka. Då den något äldre system en dag sade till den sextonåriga Nicole: »je suis la plus blanche», fick hon det käckaste och själf-säkra svaret: »et moi la plus sage». Vetenskaplig litteratur var det enda som tilldrog sig hennes intresse, men hon tyckte aldrig om att lysa med sina stora kunskaper. Hon

gifte sig 1748 med den berömde urmakaren Lepante, hvilken hon genom sin utomordentliga matematiska begåfning blef till stor hjälp vid svårare beräkningar. När Pariser-observatoriets prefekt Lalande gaf den framstående matematikern Clairant i uppdrag att göra banberäkningarna för den då med stort intresse väntade Halley's komet, »beräkningar, som skulle bringa icke blott honom själf, utan äfven Frankrike ära och beröm», svarade denne: »ensam hinner jag ej att i rätt tid utföra arbetet, och jag känner ingen annan än madame Lepante, som kan hjälpa mig därvid: vill hon bistå mig, så skall jag våga försöket.» Resultatet af deras gemensamma ansträngningar är ett af de stoltaste bevisen på säkerheten hos djärf astronomisk kalkyl.

En ny epok i den observerande astronomiens historia bildar William Herschel, hvilken genom sin entusiasm och uppoffring i alla tider skall utgöra en förebild för såväl amatören som vetenskapsmannen. Den ära, som honom tillkommer, delar han dock med sin trogna syster *Caroline Lucretia*, hvilken hängifvet deltog i sin broders arbeten och äfven företog sig åtskilliga själfständiga undersökningar. Hon upptäckte icke mindre än nio kometer och har utgifvit flere lärda afhandlingar, i hvilken hon redogör för sina observationer.

Från midten af vårt århundrade kunna vi anteckna ett par kvinnor, som visat ett mer än vanligt intresse för astronomin, *Mary Sommerville* i Skottland har utgifvit flere utmärkta populära astronomiska arbeten. *Maria Mitchell*, dotter till Nord-Amerikas förste astronom, har upptäckt flere kometer och studerat deras banor. Hon var direktrice för college Vessar's observatorium ända till sin död 1891, då hon efterträddes af *miss M. W. Whitney*.

I våra dagar är det framför allt i Amerika vi finna kvinnor sysselsatta med astronomisk observation och kalkyl. Lika långt vi i gamla världen stå före i vetenskaplig gedigenhet, lika långt äro vi efter den nya världen i politisk frihet och utveckling. Kvinnoemancipationen, som onekligen äger åtskilliga goda och beaktansvärda sidor, har där skapat en obegränsad handlingsfrihet åt kvinnan. Astronomin, som i Amerika knappt är 30 år gammal, har här en mängd gynnare och hängifna arbetare. Genom ett heroiskt arbete, medels gigantiska instrument och genom de kolossala ekonomiska medel, som där stå till buds, lämnas dagligen nya och storartade bidrag till denna vetenskaps utveckling. Den förste, som lyckades fotografera linierna i stjärnspektra, var dr Henry Draper i Newyork. Hans hustru *mrs Anna Palmer Draper* var hans ständiga medhjälparinna i alla hans experiment och undersökningar. När hennes man dog 1882, gjorde hon en större donation (The Henry Draper Memorial) till Harvard College observatorium, för att deras undersökningar skulle kunna fortsättas under professor Pickarings ledning. För närvarande äro därstädes icke mindre än fyrtio assistenter sysselsatta, af hvilka sju äro kvinnor. Vi kunna här nämna *miss Eva F. Leland*, som utfört bestämningar af ljusstyrkan hos stjärnor och stjärnhopar, *miss Louise D. Wells* och *miss Mabel C. Stevens*, som katalogiserar och undersöker stjärnspektra, *miss Antonia C. Mawry*, som på spektralanalytisk väg upptäckt flere dubbelstjärnor, samt *miss Florence Crushman* och *mrs M. Flemming*, hvilka med framgång sysslat med astrofysikaliska undersökningar. Nyligen har en ung amerikanska *miss M. Klumpke* eröfrat doktorsgraden i Paris

medels en afhandling öfver Saturnus' ringar, hvilken utgör en fortsättning af professor Kovalewsky's undersökningar öfver samma sak.

I England har *miss A. M. Clarke* gjort sig ett aktadt vetenskapligt namn genom sina utmärkta observationer af föränderliga stjärnor, Orion-nebulosan och Merkurius' rotation m. m., samt framför allt genom sina bägge arbeten »The history of the astronomy in the 19 century» och »The system of the stars».

Utom nu anförda vetenskapsidkare finnes ett stort antal kvinnor i Amerika såväl som i Europa, hvilka som amatörer på lediga stunder ägna sig åt studiet af den stilla stjärnenatten. Bland medlemmarne af La société astronomique de France märkas namn sådana som *m:me la comtesse Ferdinand de Lesseps*, *m:lle Louise Branderbourger* m. fl., och som observator vid l'observatoire populaire du Trocadero i Paris är anställd en *m:lle A. Jeubert*.

I Sverige har stjärnkunskapens häfder ej att anteckna något annat namn än *Sonja Kovalewsky*, hvilken fortsatt Laplaces undersökningar öfver Saturnus-ringen. Emellertid torde det ligga inom möjlighetens gränser att väcka till lif ett allmänare intresse för astronomiska observationer äfven i vårt lilla land. Utan tvifvel kan här åtskilligt af värde åstadkommas utan några större förutsättningar vare sig med afseende på matematiska kunskaper eller instrumentella hjälpredor, blott lämplig ledning och näring lämnas från fackmännens sida åt ett dylikt möjligen vaknande forskningsbegär.

De af våra läsarinor, som intressera sig för saken, vilja vi hänvisa till en uppsats om amatörastronomi, som finnes intagen i ett af de närmast utkommande häftena af tidskriften Ord och bild. För öfrigt torde en Handbok för amatörastronomer vara att inom kort från trycket förvänta, där en fullständig undervisning om anställande af amatörobservationer kommer att lämnas.

En visit i spetsfabriken.

Inte sant, kära läsarinna, ni skulle gärna vilja se, hur det går till att fabricera spetsar, denna artikel, som ni så gärna pryder både er själf och edert hem med.»

»Ja, och som, då vi damer skola göra dem själfva, kosta oss så många stråfsamma stunder.»

»Ni vet kanhända inte, att vi numera ha en spetsfabrik i Sverige.»

»Verkligen?»

»Jo, det är *Borås Spetsfabrik* med adress Fristad och belägen intill Fristads järnvägsstation å Borås-Herrljungabanan.»

»Ja, de Boråsarne, de äro då riktiga snillen på industri!»

»Ni följer alltså med på en liten visit i fabriken?»

»Så gärna.»

Fristad med sin exercished ligger nu i djup vintersömn — dock med snötäcket betänkligt söndertrasadt — och drömmar på Öresjöns klippiga och fagra strand.

Med en artighet, som är naturlig hos den, hvilken har hand om en fabrikation för damvärlden, möter oss fabriken chef vid stationen med ett ekipage, som på några minuter för oss fram till fabriksanläggningen, hvilken har ett vackert läge i ett sannskyldigt Böhmerlandskap. På afstånd höra vi dån af det vattenfall i Viskan, som drifver anläggningens maskiner.

Fabriksbyggnaden är uppford af röd granit med metertjocka murar, hvilka från första stund ge intryck af den soliditet, som lär utmärka varorna från Borås spetsfabrik.

Vi stiga in, först på kontoret. Där få vi se skilda prover på hvad fabriken kan åstadkomma.

I prydliga kartonger ligga här allehanda spetsar, som ni, ärade följeslagarinnor, bäst bör kunna namnen på; här ses spetsar i en mångfald färger och mönster, som det synes vara en olöslig gåta att utan konstskicklig människohands omedelbara ingripande åstadkomma. Men det finns också enklare spetsar, ganzer m. m.

Men vi tåga vidare.

Från kontoret komma vi in i lagerrummet.

I mellan golf och tak gående, af förhängen skyddade hyllor ligger här åtskilligt för damerna att önska sig.

Vid ett bord sitter en ung flicka framför en maskin.

Hvad har hon för sig? Jo, hon sätter metallskoningar på skoband. Alltså tillverkas äfven sådana. Ja icke blott skoband, utan en hel del andra band samt s. k. sportsnören m. m.

Nu äro vi inne i själfva fabriksalen, hög, rymlig, försedd med stora fönster, genom hvilka skogen, än och fallet bjuda tilltalande utsikt.

Ni tar er om örönen, min fru. Ja, det är verkligen ett hemskt dån från maskiner, turbin och vattenfall.

Maskinerna, redan till antalet bortåt femtio, stå i täta led och hvila på bjälkställningar.

Beskrifva dem?

Ja, den som det kunde.

De äro sannerligen så komplicerade, att det skulle behövas en hel ingenjörslärdom för den uppgiften, och den här ögonblicksbilden skulle till på köpet växa ut långt öfver det tillätna måttet.

Spolarna röra sig i strängt systematisk och högst invecklad gång som figurerna på en marionett-teater och gangriparne synas ledda af krafter, hvilka stöta nästan på det smått öfvernaturliga.

Vi se för våra ögon, hur gåtan löses, men förklara lösningen — det ligga vi alldeles ifrån.

Resultatet ligger dock i öppen dag. Ur maskinernas mynningar växer meter efter meter af spetsar, band och snören, och de flyta varligt ned i de om mjölkeylindrar påminnande behållarna.

»Hur mycket spetsar förmår hvarje maskin frambringa om dagen?» frågar ni med tanken på den tålamspröfvande virkningen.

»Det är olika,» svarar fabrikschefen, »men omkring 70 meter är det vanliga.»

70 meter! Ett virknålens årslånga arbete på så kort tid.

Band kan hvarje maskin väfva ända till 1,000 meter om dagen.

Vill ni se prover på fabriken alster, så upplysas att sådana sändas mot porto.

Arbetarne, af hvilka de flesta kvinnliga, ha intet annat göra än att förse maskinerna med garn från spolverket, hvilket äfven drifves med kraft från fallet.

Borås spetsfabrik, som redan nu gör skäl för mer än namnet, kommer att i snar framtid utvidga sig med en afdelning för alla slag af öfverspunna gummiband och gummisnodder samt hängslen.

*

Vi äro ute i det fria igen, men länge ännu dånar i örönen ekot af maskinernas buller.

På vänlig inbjudan göra vi en titt upp i fabrikschefens bostad, belägen på en höjd, som erbjuder en ståtlig taffla öfver det stolta höglandet, just nu, dränkt i vintersolens bjärta ljus.

Återvägen till stationen leder förbi Fristads kyrka, invid hvilken Peder Gylta (hjälten i Bjurstens »Gyltas grotta») har sin graf. Grafstenen, ä hvilken en bild af riddaren är skulpterad, synes till landsvägen.

Vid Öresjön, å hvilken höga stränder och svartblå spegel just nu aftenens skuggor börja falla, ligger något längre söderut Gyltas grotta.

Ösökt framställer sig för oss en jämförelse mellan den tid, då riddar Peder Gylta och hans kamrater läto, ofta damerna till ära, höra sitt vapengny i dessa trakter, och en tid, då spetsfabrikens maskiner dånar och arbeta åt damerna i fredlig id.

A. B.

Vill du röra vid en nässla, utan att bränna dig, så grip raskt tag i den. När något pinar och plågar dig, så gör detsamma, och smärtan skall mista sin udd.

F. Bacon.

En audiens hos konung Oscar II.

(Slut fr. föreg. n:r.)

Utkomna i yttre salongen, ropades de änyo tillbaka in i konungens rum. Då de inkommit, yttrade konungen: »Jag tänker ni gärna ville hälsa på drottningen också.»

Ja, det ville de gärna, förstås, och konungen ledsagade dem själf genom flere rum till drottningen, som vänligt kom dem till mötes och hälsade dem.

»Äh, ä' ho' dronninga, ho?» utbrast Bog Anders.

»Ja, jag är drottningen,» svarade hennes majestät, i det hon satte sig ned i en soffa.

»Ho' ar varit micke sjuk, 'ar vi 'ört, och nog ha vi oppe i Dalarnes hyddor ofta bedt Gud för 'na, att 'an, som 'ar lif och död i sin 'and, skull gör 'na frisk,» fortsatte Gunnars.

»Tack, mina vänner,» svarade drottningen, »Gud har nog nådefullt hört edra böner. Jag är mycket bättre nu än för ett år sedan.»

»Ja, Gud 'an örer bön, därpå 'ar vi 'ans löfte, och ska' det nu gå än lättare för oss att bedja för våran kung och dronning, sedan vi sett dom, ansikte mot ansikte,» utlät sig Bog Anders.

Härefter utspann sig ett ganska allvarligt samtal mellan de kungliga personerna och de enkla dalgubbarne, tills tårar glänste i både konungens och drottningens ögon.

»Nej, nu få ni gå,» yttrade slutligen konungen, i det han änyo kramade deras valkiga händer.

»Gud välsigne eder och edra kära i hemmet,» sade drottningen, i det hon vänligt räckte dem handen.

»Ja, tack för det ordet, och Gud välsigne våran konung och dronning,» svarade de trohjärtade bönderna, och så gingo de.

* * *

»Nog 'a vi trott, att vi 'ade en god konung och dronning, men allri i världen kunde vi förstå, att de voro så 'gemen' och 'nedlåtande' som de voro,» utropade Gunnars, när de gingo utför slottstrappan.

»Ja,» menade Bog Anders, »inte ä' dä fall många land, som 'ar en tocken kung. Jag tycker då, att det var, som om de varit den vise Salomo, så märkvärdig var 'an.»

»Ör du, Gunnars, du, nog få vi våran präst te körkherre, allti — tror inte riksdagsman de också?»

»Ähjo, det är nog möjligt, men ni ska' tro, kungen kan inte göra allt hvad han vill, han heller,» menade representanten för Dalarne.

»Kan 'an inte — dä va' dä underligt — hocken tror du törs sätt sig' emot kungen, om 'an vill ge oss prästen? Nej, du, det är Gud som leder konungarnas hjärtan som vattubäcker. En karlkarl var 'an i alla fall.»

Ja, det voro de alla med om. Men voro dalgubbarne belättna med sin kung — så var konungen kanske icke mindre beläten med sina frispråkiga dalkarlar.

Följande onsdagsmorgon fick riksdagsmannen befallning att samma dag infinna sig hos hans majestät.

»Du hade ett par frispråkiga landsmän uppe med dig i går,» yttrade konungen.

»Ja, ert majestät,» bugade sig riksdagsmannen, »de voro enkla naturbarn, på hvilka den moderna civilisationen icke haft någon särdeles påverkan.»

»Men de hade god reda på sin bibel,» återtog konungen.

»Ja, det är måhända ock den enda bok de studera; men den studera de grundligt och deras lif bär prägeln af detta studium.»

»Både jag och min gemål tyckte mycket om deras ärliga, rättframma språk,» fortfor konungen, — »känner du något närmare till den präst, de ville hafva till kyrkoherde?»

»Ja, eders majestät, äfven han är en äkta dalkarl. Han var smed, tills han fyllt tjugufyra år, då han började studera. Fan ser liten och obetydlig ut, men han har andens stål i sin karaktär och är fast i sin tro som den klippa, hvars malm han hamrat.»

»Godt — känner du den andre, som fått de flesta rösterna?»

»Nej, men jag är öfvertygad, att alla parter vinna, om eders majestät täcktes gifva dem den pastor de begära.»

»Ja, hälsa dem, att jag skall göra hvad jag såsom konstitutionel kung kan, och här har du ett par fotografkort, som du skall lämna dem från mig, ett till dem hvar.»

Det faller af sig själf, att de båda gubbarne blefvo ytterst förtjusta åt den kungliga gåfvan, och när de återkommit till sitt hem bland Dalarnes äldriga fjällar, togo de sig för att skriva till konungen för att på detta sätt lägga sina tacksamma, undersåtliga känslor i dagen. Äfven härvid vände de sig till sin riksdagsman med begäran, att han skulle framlämna brevet, sedan han först »rättat felem», såsom de uttryckte sig.

De började detta bref något egendomligt:

»Hälskade Fader i 'erranom,» skref Gunnars. »När jag nu häter kommit till mitt 'em i Dalom och tänker på hall den kärlek och nedlåtenhet, med hvilken vi mötte landens fader, så kunna vi icke hannat än tänka på hvad skrefvet står om den vise konung Salomo och hvad dronningen af rika Arabien sa te 'onom: Halt det jag i mitt land utaf ditt väsende och af din visdom 'ört 'afver, det här sant. Och jag 'afver icke velat trott det till dess jag är kommen och 'afver det med mina ögon sett. Och si, det är mig icke 'älften sagdt. Salige äro dine män och dine tjänare, som halltid för dig stå och 'öra din visdom.»

Vidare tackade de på det underdånigaste för det kungliga porträttet, hvilket de förklarade skulle blifva det dyrbaraste arf de komme att lämna sina barn.

* * *

Omkring två månader efter nu beskrifna audiens fick riksdagsmannen en eftermiddag ett bref från dåvarande ecklesiastikministern af följande korta, men viktiga innehåll: »Då jag vet det skall intressera er, får jag härmed underrätta, att pastor X. i dagens konselj blifvit utnämnd till kyrkoherde i S. församling i Dalarne.»

Riksdagsmannen telegraferade genast till sin gamle vän, kontraktsprosten B., meddelande honom den goda nyheten. Denne lät vid telegrammets mottagande sätta för sin springare, och i det klingande slädföret ilar han vägen fram till S. kyrkoby, där Gunnars bodde. Där blef icke liten glädje. Nyheten spred sig till vännerna i byn med blixstens snabbhet, och snart var en liten flock samlad omkring kontraktsprosten i Gunnars stuga. Där tackade man Gud på gammalt svenskt sätt med böjda knän och knäppta händer, och så sjöng man af hjärtans lust: »Nu tackar Gud allt folk.»

* * *

Är hade förgått, då riksdagsmannen gjorde en resa genom Dalarne. Han besökte då äfven sin vän Gunnars. Det blef ett gladt återseende, och Gunnars log i sitt skägg, sägande: »Sir du, att det var sant hvad jag sa' te kungen: 'Gör 'an hva' 'an kan, nog få vi våran präst allti'. Men si, en tocken kung, som vi 'ar, finns inte i hela väla, det här då visst och sant, det. 'Ör du, Kirsti, du, gå å 'ämta mej skrinet, du,» tillade han till sin äldsta dotter, en kulla på tjugufyra år. Efter en stund kom Kirsti in med något, som såg ut som ett klädesbylte.

»Är ska' du fall få se min skatt ifrån Stockholm,» fortsatte Gunnars, i det han började veckla upp tyglapparne, ur hvilka omsider framdök ett litet skrin. Locket öppnades så försiktigt, som hade man en dyrbar relik framför sig. I skrinet låg ett litet paket, omindadt af en mängd solkiga tidningsblad, kardspapper och gamla charta sigillata protokollspapper, gulnade af ålder. Efter mycket fubblande och lindande blef äntligen ett kuvert, någorlunda hvitt, synligt, och ur detta framdrog Gunnars försiktigt konungens fotografkort.

»Dä' ska' jag säj dä, att detta ta's ej fram alla dar,» menade Gunnars, och hans blick på konungens bild förrådade mer än de värtaligaste ord, att konung Oscar II äfven i Dalarnes låga hyddor äger hjärtan, som klappa af oskrymtad kärlek för den ädle och högsinte monarken.

— g.

Spanska hem.

Skildrade för Idun

af G. H. E. R—y.

(Slut fr. föreg. n:r.)

I mångt hus härska dock både ordning och renlighet, och husfrun förstår att leda och undervisa sina tjänare, eller också att, med sina döttrars tillhjälp, själf hålla allting i stånd, och en dylik liten våning med sina bonade golf, sin mirador och sina balkonger fulla af grönt och blommor, värmd och upplyst af ett strålande solsken samt bebodd af enkla, glada hjärtliga människor, gör ett angenämt intryck, trots bristen på möbler och annan hemtrefnad. Man bör också erinra sig, att det mildare klimatet gör vistelsen ute så mycket mera möjlig än hos oss, och att något egentligt hemlif, såsom vi tänka oss det, icke finnes, hvarför det faller sig jämförelsevis lätt att reda sig med ett minimum af trefnad och bekvämlighet inom hus. Sina vänner träffar man oftast på promenader, och vill man visa dem en artighet, tager man dem med sig till ett kafé, där man ofta ser hela sällskap tillsammans intaga glace, limonad eller chokolad samt fördrifva ett par timmar under muntert glam. Endast ett par gånger om året bullar man upp hemma med anledning af de förnämsta familjemedlemmarnes »dagar», d. v. s. deras födelse- och namnsdagar, hvilka i de flesta fall äro en och samma dag, då ett barn merendels erhåller det helgons namn, på hvars dag det föddes. Från tidigt på morgonen till sent på aftonen emottagas då besök och gratulationer, bord med förfriskningar stå dukade hela dagen. Vänner och släktingar medföra blommor och presenter, och högtiden avslutas vanligen med en aftonmåltid för de närmaste vännerna.

I spanska hem utgöra de mindre barnen ofta, underligt nog, hemmets skuggsida, så tillvida att de af brist på tukt och uppfostran blifva riktiga små plågoandar, som tyrannisera både föräldrar och tjänstefolk. För ett par generationer sedan uppfostrades de på gammaldags vis och höllos med risets tillhjälp till goda seder, men numera tyckas föräldrarne alls icke förstå vare sig nytta eller nödvändigheten häraf. Troligen kommer sig detta däraf, att de själfva äro barn af den reaktionstid Spanien genomgått, då en del gamla bruk och åsikter för ovanlighetens skull kom ur modet. Följden är, att de små icke tyckas hafva en aning om hvad lydriad vill säga, sakna allt bordsskick, skrika och bråka hela dagen och neka att gå till sängs tidigare än de fullvuxna. För att göra otrefnaden fullständig tillkommer det egendomliga förhållande, att man i ett spansk hem icke har någon särskild barnkammare, utan de små vistas fritt i alla rummen, utan åtskillnad, skräpa ned med leksaker öfverallt samt klifva och klättra på alla möbler. Vore ej klimatet så godt, att de dagligen kunna vistas ute i timal, vore en sådan tings ordning i längden outhärdlig. Detta förklarar också, hvarför barnen så tidigt skickas i skola, gossarne redan vid fyra eller fem års ålder. Jesuiternas skolor utmärka sig just för sin stränga disciplin, och som äfven halfpensionärerna där tillbringa så godt som hela dagen, äro mödrarna alldeles befriade från allt besvär och allt ansvar, sedan skolåldern uppnåtts. Man kan därför med sanning säga, att barnens uppfostran, såväl som deras undervisning, uteslutande ligger uti munkars och nunnors händer.

Spanska tjänare äro i allmänhet mycket trogna och tillgifna och, ifråga om sedernas renhet, våra egna långt öfverlägsna. En svensk matmoder skulle dock finna de allra flesta förfärligt okunniga samt tröga och lata. För öfrigt hör man i Spanien samma klagomål som i andra länder, det nämligen att tjänare icke längre äro hvad de fordom voro. Många mindre familjer söka också att reda sig dem förutan med tillhjälp af en hjälphustru, hvilket lättare låter sig göra i ett land, där all tvätt lämnas till tvätterskor, där matlagningen är lättvindig, och där större delen af matvarorna säljes eller afämnas vid dörren.

En särdeles varm och innerlig familjekärlek råder som oftast i de spanska hemmen. Ytterst konservativ som spanjoren i allmänhet är, håller han ännu ofta fast vid det gamla bruket, att hela familjen utgör en enhet med gemensamma intressen, dit sönerna, då de gifva sig, införa sina hustrur, och där modern regerar, så länge fadern ännu är i lifvet. Ofta händer det till och med, att hon icke ens abdikerar, då äldste sonen, vid den förres död, öfvertager husbondeväldet. Man ser ofta fall af stor själfuppföring och oegen nytta hos ynglingar, hvilka vid faderns fränfalle blifvit lämnade som moderns och sykonens stöd. Det skulle ej falla honom in att tänka på sin egen framtid eller lycka, förr än hvarje medlem af familjen blifvit fullt tillgodosedd, systarna bortgifva och utstyrd, bröderna uppfostrade och iståndsatta att reda sig själfva och moderns ålderdom fullt betryggad. Under tiden kan det dock hända, att hans egen unga fästmo i årtal får gå och vänta på honom och att båda lämnat ungdomen långt bakom sig, innan de sent omsider kunna tänka på en förening. Dock faller det ingen in att beklaga den unge mannen, och själf gör han det icke heller

— han fyller ju blott sin plikt, och flickan väntar troget sina tolf à femton år — och detta i ett land, där förlofningen vanligen efter blott ett par veckor efterföljes af brölloppet.

I ett spansk hem börjar dagen nästan utan undantag därmed, att husets damer, sedan barnen blifvit afskickade till skolan, klockan half nio begifva sig till närmaste kyrka för att höra mässan. Tjänarne, som vid samma timme icke kunna komma ifrån, gå i stället klockan sex till den tidiga morgonmässan och därifrån ofta direk till torget, dit matmodern blott sällan gör sällskap.

Förmiddagen tillbringas med hushållsgöromål, sömnad eller besök hos någon förtrogen vän. Efter middagen tager man regelbundet sin lilla siesta, hvilken ofta är ganska behöflig, då man, sommartiden åtminstone, lägger sig mycket sent. Efter intagen eftermiddagschokolad gör man därefter stor toalett. Den angenämaste timmen på dagen är nu kommen — den, då man går ut för att se och blifva sedd. Gatorna, som tidigare på dagen varit tysta och folktomma, fyllas i en hast med skaror af välklädda damer, och senare på aftonen, då fäderna och sönerna lämnat sina affärslokaler och afhämtat eller ute uppsökt sina familjer, råder en formlig trängsel på trottoirerna. Vid åttatiden aftager denna hastigt, man går hem för att supera, men sommartiden återvänder man vanligen genast till gatan igen och promenerar vid musikens toner ännu ett par timmar i den uppfriskande aftonluften.

Husets manliga medlemmar tillbringa isynnerhet vintertiden alla lediga stunder på sitt kafé eller i sin klubb. Många herrar ägna också ganska mycken tid åt musiken och till och med små oansenliga städer hafva orkestrar af idel amatörer. Äfven sångföreningar finnas, hvilka flitigt besökas af unga män.

Det allra vanligaste sättet att tillbringa aftonen om vintern är dock att efter intagen aftonmåltid i sällskap med fru och döttrar besöka en »tertulia» hos någon omtyckt eller framstående medlem af umgängeskretsen, vanligen någon äldre herre eller dam. Man träffar där sina närmaste vänner och språkar med dem bort ett par timmar. De flesta familjer höra till en viss tertulia, ehuru det äfven går an att undantagsvis hälsa på i andra, om man blir ombedd. Ingen traktering förekommer, och det hela går så enkelt och ogeneradt till som möjligt. I stora världen äro vissa tertulior i förnäma och rika hus mycket besökta och bilda då små lysande hof kring framstående medlemmar af börds- eller penningearistokratien. Om sommaren förflyttar sig den lilla kretsen ofta helt enkelt från förmaket ut i Alamedan, där musiken spelar och där man får frisk luft, medan man språkar. Då ställas stolarna tätt ihop och vid cigarretternas bloss och solfjädernas sakta fläktande klingar det väljudande spanska språket om möjligt ännu skönare.

I gammalmodiga hus avslutas dagen ännu därigenom att husmodern läser alla rosenkransens böner högt med barn och tjänstefolk, innan familjen går till hvila.

Sen till, att *Idun* och *Iduns Mode-tidning* finnas hos alla edra bekanta!

För patience-amatörer.

Fyra löjtnanter i en balsalong.

Tvåne lekar användas. Fyra knektar, en af hvardera färgen, läggas ut till en midtelstjärna, omkring dessa läggas, som de komma ur talongen, dels midt för knektarna de i färg motsvarande essen, dels midt emellan essen fyra samhöriga tior, hvarjämte 8 hjälpkort läggas på sidorna, 4 på hvardera flygeln.

Ur talongen och hjälpkorten fyllas esshögarna med hvarannat kort i färg och stigande, så t. ex. spader ess, d:o trea, d:o femma o. s. v. ända till damen, som är slutkort.

Samtidigt fyllas tiornas högar i färg och i fallande i rätt led, så t. ex. rutertia, d:o nia, d:o åtta intill esset, därefter kung och dam, som är slutkort. Upptagna hjälpkort ifyllas. Talongen omväxlas 3 gånger. Patience ser bra ut, om den lyckas, då de fyra knektarna omgifvas af en ring af damer. Går ofta, men fordrar uppmärksamhet.

*

»Lock på bytta.»

Tvåne lekar användas. Åtta kort uppläggas i rad; de öfriga korten läggas i högar med 12 kort i hvarje hög. Från dessa högar uppflyttas kort under de först upplagda korten utan afseende på färg i direkt stigande.

När icke flere gå upp, läggas första högens kort ut på öfriga högarne och kort uppflyttas åter i direkt stigande utan afseende på färg; kommer då något kort upp, som är i nummerföljd stigande, rätt under ett annat (t. ex. om en femma kommer rätt under en fyra), så upplägges det genast och ett nytt kort pålägges å den hög, där kortet legat.

När en hög i andra raden är full (så t. ex. att under en kung i öfversta raden kommit genom påfyllningen dam, under en åtta en nia) så vändes kortet från öfversta raden, så att det täcker den uppfyllda högen i mellanraden, liksom ett »lock på bytta». Alla högarne med 12 kort omväxlas.

Patience tyckes vara svår, men går ej sällan och är mycket underhållande.

*

»Inte en katt.»

En lek. Åtta kort uppläggas i en rad, under dessa åter åtta, men icke något af samma valör som ofvankortet, så åter åtta, med iakttagande af samma villkor, och så vidare, till dess samtliga korten — undantagande 4 hjälpkort — äro utlagda. Men man iakttaga alltid noga det sagda villkoret (så t. ex. får en åtta blott förekomma en gång i hvarje längdgrad).

Därefter borttages par om par nedifrån, kung mot kung, trea mot trea o. s. v. I nödfall användes passande hjälpkort.

Går patience, skola alla korten vara borttagna från bordet, så att »inte en katt» finns kvar.

En bagatell, men rolig!

Tante Mathilda.

Fruentimmersbref.

Det ligger alltid en viss, obeskrifbar tjustring i att mottaga en pryddig biljett från en vacker kvinna. Det är som om något af hennes person skulle meddela sig åt biljetten. Den sirliga stilen framtrollar för oss den fina handen, som skrifvit den, papperets parfym försätter oss i det rums atmosfär, där hon suttit vid skrifbordet. Med ett ord, brevet har ett alldeles särskildt värde; det äger en viss dragningskraft och ger fantasin flykt.

Men just därför böra damerna iakttaga en viss försiktighet både med hänsyn till hvem de skriva till och hvad de skriva. Naturligtvis gäller detta endast vis å vis det manliga könet, ty då en dam skrifer till en annan, försvinner ju den farliga tjustringskraften.

En ung flicka bör noga vakta sin penna, ja,

ännu nogare än sin tunga, ty hvad mau sagt utan öfverläggning skall lättare ursäktas och kanske glömmas än det skrifna ordet, som kvarstår. En ung flicka kan ofta af sina föräldrar få i uppdrag att skriva till en herre. Då är hon blott deras sekreterare och fri från allt ansvar för brevets innehåll. Likaså bör man kunna gifva henne full frihet att skriva till en äldre, pröfvad vän i huset. Men ej en rad från hennes hand borde få falla i händerna på någon man, som hennes föräldrar ej känna, och ej heller i en ung, ogift herres ägo, äfven om denne umgås i hennes hem, för så vidt han ej är en lekkamrat från barnåren eller en mångårig vän till hennes bror.

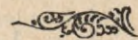
Ett bref från en ung flicka till en herre har ungefär samma betydelse som en blomma hon ger honom, ja, en långt större. Men innan man bevisar en person en sådan utmärkelse, bör man först känna honom så noga, att man vet hur utmärkelsen blir upptagen, och att den ej kommer att missytas eller rent af missbrukas. Om en dylik försiktighet är påbjuden för en fru, så är den ännu nödvändigare för en ung flicka, ty man bör lägga noga märke till, att ett fruentimmersbref ofta tolkas lika skarpt och grundligt som en antik handskrift, ja, att mångt oskyldigt nedskrifvet ord kan få en betydelse, som varit långt från brevets författarinna. Till och med tilltalet »käre herr X» etc, som i ett samtal väl knappast väcker anstöt, kan missbrukas, när det står där svart på hvitt, och kan i bästa fall upptagas som en opassande intimitet. I frågan om dambref heter det: »*c'est le ton qui fait la musique*» (»det är tonen, som gör musiken»). Men då det alltid öfverlämnas åt emottagaren af brevet att lägga in den ton som behagar honom bäst, borde ett fruentimmersbref alltid vara affattadt så att äfven om det läses med optimistisk betoning, det aldrig väcker ogrundade förhoppningar eller eggjar till en förtrolighet, som författarinnan aldrig tänkt på.

Att en fru har större frihet i sin korrespondens än en ung flicka, faller af sig själf, men likväl finnas äfven för henne utstakade gränser, som ej få öfverskridas. Så vida det ej är fråga om ett skriftligt tankeutbyte med pröfvade vänner, som egentligen stå utanför en formell korrespondens, och det å andra sidan ej gäller inbjudningsbiljetter, som alltid hålla sig inom antagna former, kan det blott gifvas få anledningar för en fru att skriva biljetter till herrar. Är hon en firad dam, kan hon likväl ofta nog få anledning att skriftligt tacka för en visad uppmärksamhet, eller kan hon komma i tillfälle att lyckönska någon känd, uppborn person på en bemerkelsedag. Hon kan äfven komma i tillfälle att behöfva göra en herre skriftlig ursäkt för en förödmjukelse hon oafsiktligt tillfogat honom, liksom hon kan bli tvungen att anlita hans friskostighet i fråga om ett eller annat barmhertighetsverk, som står under hennes beskydd. Hennes tacksamhet bör oaktadt alla artighetens fordringar aldrig vara öfverdrifven, hennes lyckönskan bör afhålla sig från att höja den berömda personen till skyarne, och när hon skall bedja om ursäkt, bör hon frimodigt tillstå ett begånget fel, men aldrig på ett för henne förödmjukande sätt. Och hvad angår hennes vädjan till en välgörars börs, så kan hon aldrig vara nog blygsam, detta lika mycket om bönen gäller understöd i välgörande syfte eller den gäller en tjänst för henne personligen. Den får icke upprepas allt för ofta, och den bör alltid affattas så, att ett möjligt afslag icke bereder adressaten något obehag, liksom äfven hvarje skynt af påtrugenhet strängt

måste undvikas. En biljett, som kommer från en dams fina hand, borde alltid vara skriven så att den kunde tryckas.

En fru som säkerligen skulle afstå från att gå till en för hennes man okänd herre i tigeriären — om än för en aldrig så ädel sak — skall säkert också betänka sig flere gånger, innan hon afsänder en biljett i sådant ändamål. Men gör hon det, bör hon utslutande hålla sig till saken, ty ett bref skiljer sig åtskilligt från en fruentimmersvisit hos en främmande herre. Ett fruntimmer bör aldrig skriva annat till en herre, än hvad hon kan säga i vittnens närvaro, ty hur mycket hon än kan lita på adressaten, kan hon ändå inte vara säker på, att ej en tillfällighet kan föra biljetten i andra händer. Därför har en dam långt mera frihet i tal än i skrift, ty det talade ordet hör blott den, för hvilken det är afsedt. Man kan äfven se hvilket intryck det gör och är i tillfälle att strax beriktiga hvad man säger. Men skriftliga missförstånd äro alltid mycket svårare att utreda.

Till sist en anmärkning om den yttre formen för ett fruentimmersbref. Hur anbefallansvärdt det än är att begagna sig af passande elegans med hänsyn till papper och kuvert, bör man likväl akta sig för extravaganta vignetter, hvarmed dessa ofta bruka vara försedda, likasom för allt för starka och påfallande färger. Detta gäller äfven papperets parfym. En diskret violdoft verkar belagligt och gör biljetten bokstafligen till en *billet doux*; en stark myskluk, som den kanske fått ganska oskyldigt, gör den däremot till en *billet suspect*.

Ur notisboken.

Vår sjuka furstinna i Rom. I kronprinsessans hälsotillstånd har under den senaste veckan en långsam förbättring inträdd. Den sjuka tillbringar nu större delen af dagen på sin soffa och har en kort stund på dagen kunnat företaga en promenad i vagn. Kronprinsen lär icke komma att följa kungaparet till Stockholm i denna vecka, utan reser direkt från Kristiania öfver västkustbanan, Danmark och kontinenten för att besöka sin gemål.

*

Hvilka voro de? Som vi i förra numret nämnde, har artisten John Kindborg fått i uppdrag att måla en serie taflor från Stockholm, hvilka skola sändas till danska kronprinsparet på dess silfverbröllopsdag från ännu levande svenska, norska och danska tärnor och marskalkar vid förmålingen. Dessa äro:

svenskar: fru af Edholm, f. Braunerhjelm, fru Sverdrup, f. Braunerhjelm, änkegreffinnan von Essen, f. Reuterswärd, änkefru Follin, f. Lewenhaupt, greffinnan Rappe, f. Sparre, friherrinnan Ridderborg, f. Koskull, greffinnan König, f. Wrangel, kammarfröken Eketrä, fru Petrelli, f. Eketrä, öfverstelöjtnant Gyllenram, öfverstekammajunkaren greve Brabe, öfverstelöjtnant Lagercrantz och landshöfding Malmberg;

norska: fru Augusta Morgenstjerne, f. Stang, hofstallmästare Sverdrup och öfverstelöjtnant Hals; danska: comtesse Scheel, ministern kammarherre Hegermann-Lindencrone och kontreamiral Koch.

De öfriga fem, som afidit, voro svenskarne kammarherre greve Gyldenstolpe och kapten Tornerhjelm och danskarne hofffröken Adeler, löjtnanten baron Wedel Wedelsborg och löjtnant Marcher.

*

Selma Lagerlöf och köpenhamnstudenterna. Danska studentersamfundet hade i lördags sammanträde i Köpenhamn, hvarvid den svenska författarinnan Selma Lagerlöf var närvarande. Hon uppläste därvid under stor uppmärksamhet och mycken munterhet en otryckt novell.

*

En basar till förmån för *Brefbärarnes sjuk- och begrafningskassa* anordnas härstädes i början af april. Att ändamålet här mera än mångenstädes är synnerligen behjärtansvärdt behöfva vi väl näppeligen påpeka. Vi äro säkra om, att en hvar skall skynda att med sin skärf bidraga, då det gäller dessa allmänhetens tjänare, hvilkas inkomster ej äro synnerligen stora i förhållande till deras ansträngande arbete.

Teater och musik.

Musikföreningen

gaf i tisdags i Musikiska akademien sin 36:te konsert, hvarvid uppfördes ingenting mindre än Haydns odödliga oratorium »Årstiderna». Musikföreningen och särskildt naturligtvis dess nitiska och skickliga ledare, prof. *Neruda*, förtjåna det högsta beröm för framförandet af detta tonverk. Sättet, hvarpå det skedde, är i hufvudsak äfvenledes värdt de högsta loford. Körerna gingo med lif och lust, med precision och god nyancering. Solopartien innehades af fru *Edling* (Hanna) samt herr *Salomon Smith* (Simon) och en känd amatör (Lukas). Hvad de båda förstnämnda beträffar, stå de öfver allt beröm. Däremot skulle nog det hela vunnit på, om Lukas' rätt vidlyftiga och maktpåliggande tenorparti lämnats åt en mera rutinerad sångare. Den i sig själf vackra stämman hade svårt att göra sig gällande, särskildt i ensemblerna, hvarjämte föredraget var väl tamt och färglöst.

Att i detalj redogöra för det storslagna tonverket neka oss både tid och utrymme. Vi kunna dock ej underlåta att framhålla några af de mest anslående ställena. Oratoriet är som bekant deladt i fyra afdelningar: Våren, Sommaren, Hösten och Vintern. Af dessa torde Hösten och Sommaren vara de mest framstående. Här upprullas för oss en hel rad målände naturskildringar, lifliga jaktscener och pikanta genretaflor — allt ordnadt med mästarhand och af slående effekt.

Vi erinra oss särskildt ur andra afdelningen — Sommaren — den vackra solhymnen, Lucas' cavatina »Naturen trycks», Hannas härliga aria »O, hvad tjusningar» — förträffligt föredragen af fru *Edling* — samt stormkören och den utomordentligt sköna slutkören med sin målände aftonstämmning. I tredje afdelningen, Hösten, framstå särskildt Simons präktiga jaktaria — oöfverträffligt föredragen af hr *Smith* —, den lifliga jaktkören och till slut den charmanta dryckeskören. Till tonverkets främsta skönheter torde ock kunna räknas första afdelningens melodiosa kör »Kom, glada vår» samt sluthymnen »Evide, mäktige, allgode Gud!». I samma afdelning återfinnas ock den välkända arian »Re'n åkermannen glädtigt går» — på det mest fulländade sätt föredragen af hr *Smith*. Den svagaste afdelningen är nog den sista, Vintern. Men äfven här återfinnas förträffliga nummer såsom Simons aria »Betrakta här, bedragna hop», den praktfulla slutkören, äfvensom Hannas humoristiska visa om hur torparlickan lurade unga Hans Nåd.

Mycket mera skulle kunna anföras. Obestridligt är, att oratoriet »Årstiderna» hör till de oförgångliga tonverk, som aldrig böra försvinna från en hufvudstads musiklif. Musikföreningen förtjänar ock det varmaste tack från den musikälskande allmänhetens sida, för att den framfört det härliga tonverket, hvilket säkerligen, om det oftare kommer till uppförande, skulle bli lika populärt som samme mästares oratorium »Skapelsen».

Kungl. operan har förlänat ökad dragningskraft åt »Tannhäuser» genom att låta signora *Labia* utföra Elisabeths parti. Den unga sångerskan, som i röstmedel och ställig apparition vida öfverträffar flertalet af sina föregångare härstädes, har genom det sätt, hvarpå hon löser denna maktpåliggande uppgift, ytterligare bekräftat vår förut uttalade åsikt, att hon inom en ej så aflägsen framtid kan varda en välbehöflig primadonna vid vår k. opera — förutsatt nämligen att hon lär sig svenska språket och därpå kan utföra sina roller. Vissa brister i mimik och plastik torde ej möta några synnerliga svårigheter att öfvervinna. Elisabeths fordrande parti utfördes i allt fall med tillräcklig känsla och värme för att med stöd af den härliga och klangfulla stämman verka synnerligen anslående. Signora *Labia* belönades ock

vid sitt första uppträdande med det lifligaste bifall af den talrika publiken.

K. operans nyaste program upptager Glucks härliga opera »Orfeus», i hvilken rollerna innehafvas af fruarna *Linden* och *Sterky* samt fröken *Holmstrand*; vidare *Hummels* 1-aktsopera »Mara» med fru *Brag* samt hrr *Bratbost* och *Söderman*. Vi återkomma i nästa nummer till ett närmare omnämnande af det intressanta programmet.

K. Dramatiska teatern gifver fortfarande med stor framgång det till såväl innehåll som utstyrelse särdeles framstående indiska skådespelet »*Vasantasena*».

Södra teatern gifver alltjämt för till sista plats fullsatt salong det genomförliga stycket »*Charleys tant*» med »*Doktor Carrasco*» som förpjäs. Biljetter måste vanligen tingas dagar i förväg.

Marcello Rossi, österrikisk violinist, gifver med biträde af pianisten fröken *Helga Thiess* konsert i Musikiska akademien nästkommande måndag.

Richard Andersons elevuppväsning i Vetenskapsakademien sistl. lördag gaf liksom den förra vid handen, att undervisningen vid hr A:s institut bedrivs med synnerlig omsorg och till följd däraf också med framgång.

Aja.

Berättelse af *Georg Nordensvan*.

(Forts.)

Aja slog an på norrmannen till en början. Han lockade henne att smaka på absinth — absinth var det enda, som kunde göra lifvet dragligt för honom — och hon grinade illa åt den grönbaskiga drycken och sade, att »man bör ha den i vrångstrupen, för att riktigt känna, hur god den är.» Men när han en stund suttit och talat på sitt sätt om sidor af paris-lifvet, dem hon ej visste något om och som hon förstas var nyfiken på, blef hon med ens ond och bad honom tåga, och när han då blef stött och gick sin väg — hon var ju lika »snerped» som de andra gässen! — då urladdade hon sin harm inför oss andra med en känsla och öfvertygelse, som jag knappast väntat af henne. Hon hade tårar i ögonen och hennes läppar darrade:

»Jag tycker jag inte är sipp, jag är knappt »bättre folk» ens, jag är inte någon ingenu, men så simpel och ofin tycker jag inte man har rätt att tro mig vara, så jag skulle behöfva sitta och höra på den där tölpens gemenheter!»

Hon steg upp och gick ut för att inte låta oss se, hur barnsligt hon bar sig åt och hur föga hon kunde behärska sig själf.

* * *

April var nu inne, och man började känna vår i luften.

En kväll, då jag kom till vårt samlingsställe, fanns hvarken *Edvard* eller *Emma* där och inte *Aja* heller. Först då vi gått öfver till kaféet — det historiska *Eremitaget* — och slagit oss ned där utanför, finga vi se henne vifta åt oss från ett omnibustak. Hon hade *Edvard* med sig där uppe.

Hon hoppade ned, solbränd och varm af värlluften. Ett helt fång nyutslagna syrener hade hon med sig.

»Lefve våren!» ropade vi. Och hon tog strålände glad emot artigheten med en storartad nigning för publiken.

Värlluft förde de med sig hit in till boulevarden. Hon hade i morse fått se *Edvard* på en omnibus, hade ögonblickligen anat, att

han ämnade rymma till skogs, hade lika ögonblickligen hoppat upp till honom i omnibussen, och så blef den stackars karlen tvungen att dras med henne hela långa dagen. De hade för öfrigt haft riktigt »extraliffadt».

»Det var öfverdådigt där ute på landet,» instämde *Edvard*. Han beskref landskapen, han hade dem ännu för sina ögon, små delikata strandmotiv från *Seinens* stränder. Hela trakten en enda bukett af vårblommor, en hel bädd af nyutslagna syrener under verandan, där de ätit frukost. Och när skymningen började lägga sig helt lätt och dallrande genomskinlig öfver landskapet, och man tändt lyktor här och hvar, medan himlen ännu var klar och låg i rosafärg öfver kullarna och öfver floden — det var rent af förtjusande. »Så har jag aldrig sett fransk natur förr. Och inte heller Paris så, som när vi for hit in på ångbåten i skumrasket med bud om, att nu var våren kommen.»

Han afbröt sig med att fråga: »Hvar är *Emma*?»

Frågan möttes af en allmän skrattsalva, så komiskt hade den kommit fram. *Edvard* skrattade med — han hade sannerligen rent af glömt bort *Emma*. »Jag får gå upp och se efter, om hon är hemma.»

Han kom ej igen.

Middagstiden dagen därpå gick jag upp på hans atelier.

Hade fru *Asp* varit ute och studerat pariser-lifvet på egen hand i går?

Nej, hon hade inte haft lust att gå ut.

Edvard kom åter in på gårdagens märkliga händelser. Han tog fram en karta och visade, hvart de farit, hvar de stigit i land, försökte få rätt på de vägar, de gått. Det hade varit en riktigt duktig promenad, de gjort. *Emma* skulle inte orkat gå så långt.

Det knackade, det var *Aja*, som gjorde en imponerande entré.

»Har herrskapet sett något så elegant förr? Var så god och häpna.»

Hon var ny från topp till tå, i en ultramodern parisisk värkostym, från hatten med vårblommor i en slinga rundt om brätterna och till de små ljusa skorna. En smula extravagant, men chic, extrachic. Och hon själf strålände af belåtenhet, det nya koketta skalet klädde henne märkvärdigt bra, hon var sig inte lik, hon var nästan vacker.

Till hennes ära framrullades husets minst ovärdiga fätölj, och hon slog sig ner i den med mycken värdighet.

Jaha, hon hade tagit den äkta mannen om hand i går. Hoppades att *Emma* inte var »lissen» öfver enleveringen, karlen hade ju i alla fall varit på väg att rymma. Nu hade hon kommit som en räddande ängel och hade sett efter honom hela dagen. Han hade inte gjort några dumbeter, det kunde hon intyga.

»Men jag har aldrig sett honom så pojaktig. Han var som när man släpper ut en kalf om våren. Gumman och garçonen på restauranten, där vi åt frukost, tittade efter oss och skrattade. Hvad de sa', det hörde jag inte, men att de hade roligt åt oss, det kunde en blind se. Men det var ditt fel, för »lilla jag» var ytterst chic.»

Hon »ötte *Emmas* förvånade blick, förvånad öfver detta »du», framkastadt så obesväradt till *Edvard*. Det var väl ingenting att bli öfverraskad af! Men *Aja* blef ändå brydd och rodnade — hon kunde ju aldrig dölja sina känslor — man såg på henne, att hon kände sig obehagligt berörd af *Emmas* sätt att se på henne.

Hon slog genast in på ett annat samtals-

Förändres öfver många sorter. Förändres öfver hela riket. Begär priskurant!

SPISBRÖD,

C. W. SCHUMACHER
Kgl. Hofleverantör — 17 Norrlandsgatan 17, Stockholm.

Försök!

tullt jämförliga med de engelska, fås hos de flesta specialhandlare i hufvudstaden.

CAKES

ämne. »Jag kom upp för att säga, att jag inte kan måla på porträttet i dag. *Naturligtvis* har jag inte det sinneslagn, som man måste ha för att kunna arbeta — så upprörd som jag känner mig öfver all denna oerhörda elegans.»

Hon bad oss nådigt ha den godheten att draga staffliet med hennes taffla fram i dagern.

»För resten är det skräp, det ser ni väl, att det är skräp. Dåligt anlagdt från första början. Det hade varit bättre med ett par barnungar, som skulle leka i solstrimman. Parisernugar, piffiga — som jag.»

Hon pratade och skrattade ystert och utan uppehåll, tog så farväl och försvann i all sin glans.

Vid dinern syntes hon inte till, ett par af herrarne saknades också. »Pröken Borgström har väl enleverat dem och farit till landet,» sade en af målarinnorna.

Det blef en tämligen trist middag. Edwards munterhet från i går var helt och hållet borta, han var tankspridd och tyst.

Men dagen därpå dök Aja upp igen, fortfarande elegant och nätt, strålande och leende och munter och munvig, så att hon smittade oss andra med sitt glada lynne. Edvard satt ett stycke ifrån henne, de talade ej ett ord mellan fyra ögon, men jag lade märke till, att hon ett par gånger såg på honom, förstulet, med en blick, som kunde tydas på många sätt — som en fråga, en oviss undran. Där var något i hennes ögon, som jag ej förr sett, något varmt och hängifvet, men på samma gång något skyggt. Kanske var det inbillning af mig, men nog tyckte jag att det pojkkaktiga hos henne gifvit vika för något mjukt och kvinnligt.

Nej, inbillning var det inte. Det var uppenbart, att de båda kommit hvarandra närmare under deras gårdag på landet, då båda känt sig fria och unga.

8.

Sådan Edvard visade sig under den tid, som nu följde, hade jag sett honom endast en gång förut, den dag, då vi först träffade honom ute på landet hemma i Sverige.

Han skyltade inte på minsta sätt med sin uppsluppenhet, han blef inte bullersam och högljudd som Aja, när han behöfde utlopp för sin lefnadslust. Den yttrade sig hos honom däri, att han var intresserad af allt, han såg och hörde, och att han uttalade sina åsikter utan sitt vanliga sökande efter ord och med en viss glädigt kläm och skärpa.

Det tryckta, som nästan alltid legat öfver honom, det var borta nu, helt och hållet borta. Hans leende var nu så oreflekteradt, så utan alla försök att dölja hvad han kände, så att man ej kunde annat än smäle tillbaka lika gladt, lika reflektionslöst. Det låg som solsken öfver honom.

Hans anfall af lefnadslust togo sig uttryck både i arbetshåg och i begär att roa sig. Han var ibland försvunnen för en dag eller två och kom sedan igen från landet med små studier, gjorda med en fart, en friskhet, ett ungdomligt trots, som var allt annat än likt honom.

Han var outtröttlig i att se på pariserlivet. Allt var roligt dessa dagar, folkvinlet, typerna, stämningarna i de mondaina parkerna och i de smutsiga gränderna, de stora boulevardernas elegans och förstädernas grå kyffen, utsikterna från Montmartre öfver stenhavet i de olika belysningarna, allt för Paris karaktäristiskt från termerna i Palais Cliny och till Moulin Rouge i lördagsgala med de dansande och de flanerande eller till de små förstads-teatrarna och pepparkaksmarknadens rörliga vimmel.

Paris visade sig också dessa dagar i sin mest bedårande värdräkt — med ljumma kvällar, blomsterdoft, boulevarderna som en salong, parkerna en enda stor barnkammare, lefnadslust och glädje hvar man kom.

Nu var det inte tid att sitta inne framför en målning eller att hänga läpp, därför att man inte kunde allt hvad man ville kunna, nu måste man ut för att lefva med i ögonblickets berusande lif. Nu var det inte tid att tänka på framtiden, då det närvarande var så härligt.

Emma höll sig undan mera än förr. I hennes ögon var Paris säkert ej så hänförande. Hon hade blifvit blek och fått insjunkna kinder och mörka skuggor öfver ögonen.

(Forts.)

Innehållsförteckning.

Hilma Zander; af *Anna Kockum*. (Med porträtt). — Karlens lofsång; poem af *Sigrid Elmblad (Towo)*. — Kvinnor och stjärnor; för *Idun af N. V. E. Nordenmark*. — En visit i spetsfabriken; af *A. B.* — En audiens hos konung Oscar II; af *-g.* (Slut fr. föreg. n.r.). — Spanska hem; skildrade för *Idun af C. H. E. R-y.* (Slut fr. föreg. n.r.). — För patiente-amatörer. — Fruntimmersbref. — Ur notisboken. — Teater och musik. — Aja; berättelse af *Georg Nordensvan*. (Forts.) — Tidsfördrif.

Sidsfördrif.

Redigeras af *Sophie Linde*.

Bidrag mottagas med tacksamhet.

Logogryf.

I kungar, vakten edra land ock riken!
I mäktige, stån upp till kamp och strid!
För mina skaror I ej villigt viken,
Vår sak kan aldrig göras upp i frid:
Med b od och tårar nog jag vattna skall
Den väg, jag går att bringa er på fall.

Min makt är stor, och större skall den
blifva,
Så framt I icke stån mig mot med kraft.
Visst har jag för min sak fått offer gifva,
Men ingen framgång utan möda haft;
Och hvarje gång, I sökt att krossa mig,
Jag åter rest mig på min mörka stig.

Jag slafvar har, som lyda blindt min
vilja
Och svära trohet uti lif och död,
Som uppå godt och ondt ej kunna
skilja,
Men skilnad se på brist och öfverflöd;
Med slika kämpar blindt jag språngrer
fram
Att krossa alla af en hatad stam.

I fyra kårer jag min här kan dela
Med flere kämpar uti sina led,
Och det skall ganska säkert icke fela,
Att hvar och en snart vet om mig
besked;
Och när mitt hufvud man har krossat
blott,
Med mina lemman man sig reder godt:
Hvad är det väl, som ditt du nog vill
spara?
Nämn så en flod i moskovitens land,

Hvad med din gudstjänst plär förenligt vara.
Med hvem förenar dig din ring på hand?

Och när du prompt vill spekulera på
Obligationer, hvad får själf du stå?

Hvar får man alltid barn och blom-
mor gifva,
Så framt de icke skola tvina bort?
Hur kan du gudar annorlunda skriva?
Hvad kan man hafva både långt och
kort?

Så en benämning på en falsk notis;
Och hvad man göra plär med slaktad
gris.

Forntida kung, hvarom du nog fått
läsa.

Ett helt förträffligt litet tilltalsord.
Hvad kan nog mången liten slyngel
kväsa?

Hvad är du, när du kommer till vår
jord?

Hur kallas den, som saknar gods och
guld?

Och åter den, som lyckan varit huld?

Hvad brukar mången uti sömnen göra?
Hvari på sjön du kanske stuttit har?
Hvad får man, ledsamt nog, rätt ofta
höra,

Att Pälle råkat i med mor och far?
Hvad på ett bröllop icke saknas får?
Hur vill man gärna att soldaten går?

Hvad får man ofta se en moder göra
Med älsklungen, hon bär uti sin famn?
Hvarmed de unga kunna äldre störa.
Så uti bibliskan, nämn trenne namn.
En liten buske, du nog känner till;
Och hvad den girige jämt hafva vill.

Hvad är det skönt att trampa på sin
egen?

Hvad denna också understundom är.
En krydda, som man blanda kan i
degen.

Och hvad är stolen, som dig knappast
bär?

Hvad får du vara, när du brådtom har?
Och hvad är den, som mycket ovett
tar?

När du har felat, och man därom frågar,
Hvad får, min vän, du aldrig göra då?
Hvarpå nog mången liten pilt sig vägar,
Om också — hvad — han därför vänta
må?

Hvad kallas blomman, som behöfver
stöd?

Och hvad kan skänka hälsa eller död?

Hvad blef en tillflyktsort för män'skor
många,
När straffet skulle öfver jorden gå?
Nämn så en fisk, som du i sjön kan
fånga.

Hvad är den lilla snärtan styf att slå?
Hvad finnes mången väl uti din hand?
Den ena delen af ett brustet band.

Hvad är nog svårt för människan att
mista?

Hvad till att kläda sig ej mången har.
Nog har jag flere ord än på min lista,
Men nej, jag till en annan gång dem
spar,

Ty flera — hvad — jag ej kan hitta på,
Och därför nog med dem, här redan
stå. —
Bea.

Charad.

Hon önskar ett eget (i drömmen det
ter sig)

Mitt första mitt andra med tillägg af 1.
Mitt tredje hon gör, när i drömmen hon
ser sig

Arbeta däri ifrån morgon till kväll.
Hon trålar för andra, då drömmen är
svunnen,

Och nog vore det en mitt fjärde med m,
Om hon någon gång skulle blifva be-
funnen

Att vara oduglig mitt hela för dem.
Alb.

Bokstafsgåta.

1	3	5	7	9	11
a	a	a	a	e	f
g	k	l	l	n	
	n	n	o		
	o	o	p	p	r
r	s	s	u	w	ü
8	10	12	2	4	6

Flytta om bokstäfverna i ofvanstående figur, så att, lästa snedt öfver, 6 ord bildas, utaf följande betydelse.

1—2 del af Britannien, 3—4 ö i Arkipelagen, 5—6 flod i Sverige, 7—8 stad i Sverige, 1—10 ö i finska skärgården, 11—12 ö i Östersjön.

Fiskarflickan.

Lösningar.

Logogryfen: Kalmar, mark, maka, rak, kram, mal, arm, mara, kai, alm, lam, klar, kam, karm, ram, ark, mala, larm.

Charaden: Balsamin.

Akrostikon: Tegnér. 1) Trosa, 2) Egypten, 3) Genève, 4) Napoli, 5) Europa, 6) Randers.

Palindromen: Kram — mark.

Kvadratgåtan: Aning, nådär, idoga, någon, grant.

Arilmogryfen: Ambrosius. Brom, mur, sam, Amor, susa, Irma, Orsa, sira.

Apokopen: 1—4 Bom. 1—3 Bom.

1—2 Bo.

1 B.

Mosaikuppgiften: Gounod. 1) Grekland, 2) orättvis, 3) urnyckel, 4) notsäker, 5) occarina, 6) dimfigur.

HULTMANS Cacao & Chocolad

rekommenderas som den bästa och vitsordas på det varmaste af professorerna hrr Joh. Lang, Seved Ribbing, Nils O:son Gadde, C. J. Ask samt doktor Olof Moberg.